

حمله به غزه، فاجعه‌ای برای اسرائیل است

تحلیل روز

مارک لینیچ، استاد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دانشگاه جورج واشنگتن
مترجم: زهره صفاری

ارتش اسرائیل در صبح ۱۳ اکتبر به ۱.۲ میلیون فلسطینی در شمال غزه ۲۴ ساعت فرصت داد تا قبل از حمله قریب‌الوقوع زمینی، منطقه را ترک کنند. شاید حمله زمینی اسرائیل از همان ساعات ابتدایی شکست محاصره امنیتی نوار غزه توسط حماس، غیرقابل اجتناب به نظر می‌رسید اما واشنگتن حمایت کامل خود را از برنامه اسرائیل اعلام کرد؛ به طوری که بلندترین صدایی که از سوی مقامات سیاسی آمریکا به گوش می‌رسید فشار حداکثری بر حماس و حمایت از تل‌آویو بود. آن هم در شرایطی که مقامات آمریکایی در این برهه باید عاقلانه‌تر عمل کنند و اسرائیل را از آسیب به خودش نجات دهند. حمله همه‌جانبه به غزه می‌تواند چه از بعد حقوق بشری، چه اخلاقی و چه استراتژیکی فاجعه‌آفرین باشد و در عین حال هسته مرکزی منافع آمریکا در خاورمیانه، اوکراین و حتی رقابت آن با چین در ایندوپاسیفیک را به مخاطره اندازد. در واقع در این شرایط اسرائیل باید در مسیری قرار بگیرد که برای تقابل با حماس، از قتل‌عام و آواره کردن شهروندان بیگناه فلسطینی اجتناب کند.

دولت بی‌ثبات

حمله حماس یابانی بر توافقات تعریف شده دو دهه اخیر میان اسرائیل و غزه برای حفظ وضع موجود بود. در سال ۲۰۰۵، اسرائیل به صورت یکجانبه باریکه غزه را ترک کرد اما حاضر به پایان دادن به اشغالگری‌اش نشد و همچنان در هوا و مرزها غزه را تحت کنترل کامل داشت. حماس در سال ۲۰۰۶ با پیروزی در انتخاباتی قانونی در باریکه غزه به قدرت رسید و سال ۲۰۰۷ با ناکامی تلاش‌های آمریکا برای کنار زدن آنها، قدرت خود را تثبیت کرد. از همان زمان نازامی‌ها میان اسرائیل و حماس بیشتر شد. اسرائیل همچنان با محاصره غزه، فشار اقتصادی و حقوق بشری سنگینی به منطقه وارد می‌کرد و همین امر اقتصاد غزه را به بازارهای زیرزمینی و تونل‌ها کشاند. در طول تنش‌های مقطعی میان دو طرف در سال‌های ۲۰۰۸، ۲۰۱۴ و همچنین ۲۰۲۱، اسرائیل با بمباران‌های سنگین در منطقه مرکزی جرم‌نیست غزه، علاوه بر تخریب زیرساخت‌ها، جان هزاران غیرنظامی را نیز گرفت و سعی کرد توانایی نظامی حماس را نیز پایین بیاورد اما هیچ یک از این اقدامات نتوانست حتی ذره‌ای در قدرت حماس تأثیر بگذارد. سران اسرائیل تصور می‌کردند این توازن برای آنها تا همیشه ادامه خواهد داشت چرا که تصورشان این بود که حماس از پاسخ‌های نظامی آنها عبرت گرفته است. در واقع تنها زمانی که پیش‌تر ارتش اسرائیل به دردرس افتاده بود سال ۲۰۱۴ بود. با این‌تن تصور آنها بنا نمانده گرفتن غزه، تمرکزشان را بر بسط شهرسازی‌ها و کنترل کرانه باختری بیشتر کردند. اما حماس در فکر دیگری بود. هر چند که برخی از تحلیلگران تغییر استراتژی آنها را به تأثیر ایران ربط می‌دهند اما واقعتاً آن است که حماس دلایل خود را برای حمله به اسرائیل داشت. اخیراً تنش‌آفرینی نظامی ادامه‌دار اسرائیل و حملات شهرک‌نشینان به فلسطینی‌ها در کرانه باختری، خشم و اعتراضات عمومی را برانگیخت. در همین حال تلاش‌های فراوان آمریکا برای تحقق توافق عادی‌سازی روابط اسرائیل و عربستان، حماس را در موقعیتی قرار داد تا پیش از تغییر معادلات منطقه‌ای علیه خود، تصمیمی دقیق بگیرد. شاید خروش شهروندان مخالف اصلاحات قضایی نتانیاها علیه این اقدام نیز سبب شد تا حماس، از شکاف و چنددستگی در دروی دشمن به‌خوبی استفاده کند.

تهدید انتفاضه‌ای سخت‌تر

پاسخ اولیه اسرائیل به حمله حماس با بمبارانی به‌مراتب فراتر از همیشه همراه بود، در عین حال محاصره غزه نیز با قطع آب، غذا و انرژی شرایط را وخیم‌تر کرد. آنها در عین حال ارتش ذخیره را با حدود ۳۰۰ هزار نیرو به مرزها کشاندند تا برای یک حمله وسیع زمینی آماده شوند. اسرائیل به غیرنظامیان فرصت تخلیه داد، اما عملی کردن این کار برای ساکنان غزه غیرممکن است چراکه آنها نمی‌توانند جایی بروند. بزرگراه‌ها تخریب شده، زیرساختی نیست و حتی برق کافی برای بیمارستان‌ها نیز در منطقه شمالی وجود ندارد. حتی گذرگاه رفح نیز زیر بمباران است و عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر هم استقبالی از پذیرش مهاجران نکرده است. مردم غزه این واقعات را به‌خوبی می‌دانند و این فراخوان اسرائیل را یک ژست حقوق بشری می‌دانند و معتقدند، هدف اسرائیل تکرار «نکتب» یا فاجعه‌ای دیگر است. ساکنان منطقه پاور ندارند. البته نباید هم داشته باشند- که با کوچ اجباری از غزه، فرصتی برای بازگشت به آنها داده می‌شود. از این جهت اصرار دولت بایدن برای باز کردن کریدور بشردوستانه فرار غیرنظامیان غزه ایده بسیار بدی است. این اقدام هم می‌تواند جمعیت غزه را کاهش دهد و هم موج جدید پناهنجویان را ایجاد می‌کند. در عین حال بدون شک کابینه راست افراطی دولت نتانیاها

منطقی و دشوار» است. تمایل به حمایت از تل‌آویو در مقابل ترس از آنچه ممکن است در آینده اتفاق بیفتد، موازنه حساسی را که بایدن با آن مواجه است، نشان می‌دهد. عملیات علیه غزه و نداشتن نقطه پایانی مشخص، خطر وقوع بدترین بحران رژیم صهیونیستی در ۵۰ سال اخیر و وقوع بحران منطقه‌ای را ایجاد می‌کند که ایالات متحده و متحدانش تلاش دارند مهار کنند. نزدیکی بایدن از زیر سؤال بردن علنی استراتژی رژیم صهیونیستی در درگیری علیه حماس خودداری کرده‌اند، اما آنها احتیاط هم پیشه کرده‌اند. بعدازظهر جمعه بایدن گفت که مردم نباید «این واقعتاً را فراموش کنند که اکثریت قریب به اتفاق فلسطینی‌ها نیروی حماس نیستند.» مقامات آمریکایی نگران تلفات انسانی در غزه هستند، جایی که هزاران غیرنظامی فلسطینی پس از شنیدن دستور تخلیه، به خیابان‌ها آمدند. آمریکایی‌ها همچنین روی سرنوشت ده‌ها گروگان خارجی و حدود ۵۰۰ شهروند آمریکایی که هنوز در غزه هستند متمرکز هستند. یک مقام ارشد دفاعی پنجمشنبه به خبرنگاران گفت که ایالات متحده در مورد چگونگی بازگرداندن گروگان‌ها به تل‌آویو مشاوره می‌دهد. بایدن هم جمعه با خانواده‌های آنها صحبت کرد. یک مقام برجسته آمریکا نیز خبر داد، این کشور با مصر، رژیم صهیونیستی و قطر برای گشودن گذرگاه رفح از غزه به سمت مصر تلاش می‌کند. بنا بر اطلاعات این منبع، آمریکا قصد داشت خروج این افراد را تا پایان شب گذشته به سرانجام برساند.

افراد مطلع از موضع دولت جو بایدن، به شبکه بلومبرگ گفته‌اند که کاخ سفید می‌ترسد تل‌آویو برنامه‌ای برای آینده غزه پس از تهاجم نداشته باشد و آنها را تحت فشار قرار می‌دهد که فراتر از هدف فوری مقابله با حماس فکر نکنند. این منابع که خواستند نامشان فاش نشود، تأکید داشتند که تیم بایدن همچنین نگرانی خود را درباره درخواست رژیم صهیونیستی برای تخلیه ساکنان شمال غزه در ۲۴ ساعت ابراز کرده است؛ ضرب‌الاجلی که اتحادیه اروپا و سازمان ملل می‌گویند غیرواقعی است. بلافاصله پس از طرح این درخواست، جان کری، سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا اذعان کرد که تخلیه غزه «یک تعهد غیر

توصیه‌های امنیتی به یهودیان آلمان

در ادامه فضا سازی‌های رسانه‌ای علیه مردم فلسطین در آلمان، به ساکنان یهودی شهر مونیخ آلمان گفته شده که نمادهای خود را که بیانگر «اسرائیل» است، از بیم نگرانی از انجام اقدامات تلافی‌جویانه در نتیجه جنگ در اراضی اشغالی مخفی کنند. به گزارش راشاتودی، جامعه یهودیان مونیخ در خبرنامه خود نکته‌های امنیتی را برای اعضای این جامعه و در یک موقتی گفتند. این سازمان همچنین در خبرنامه نتیجه تشدید درگیری‌ها در منطقه خاورمیانه منتشر کرد و از آنها خواست تا نمادها و نشانه‌های مذهبی در موقتی مخفی کنند. این سازمان همچنین در خبرنامه خود نوشت: مراقب باشید، رفتار نامحسوس داشته باشید و نظارت‌ها طرفداران فلسطین دوری را و به نمایش گذاشتن عمومی نمادهای اسرائیلی و یهودی خودداری کنید. این در حالی است که مقام‌های آلمانی از آغاز جنگ در اراضی اشغالی حامی جدی رژیم صهیونیستی بوده‌اند، به طوری که روز پنجشنبه اولاف شولتس، صدراعظم آلمان گفته بود دولت فدرال هرگونه راهپیمایی در حمایت از حماس را منع می‌کند. دولت این کشور همچنین به صورت رسمی پوشیدن جفیه فلسطینی را در مدارس ممنوع و پرفرانتستن پرچم‌ها و لوگوها و حتی پوسترهای حمایت از فلسطین را «تهدید» قلمداد و آنها را نیز ممنوع اعلام کرد. کاترینا گانتز فونش، مسئول آموزش آلمان در پیامی خطاب به مدارس این ایالت مدعی شد: «هر رفتار نمایشی یا اظهار عقیده که می‌تواند تأیید یا موافقت با حملات علیه اراضی اشغالی و یا حمایت از جنبش حماس فلسطین یا گروه حزب‌الله لبنان برداشت شود، در شرایط کنونی ممنوع است.» او همچنین پوسترهای «فلسطین آزاد» با طرح‌ها و نقشه‌هایی به رنگ پرچم فلسطین را ممنوع اعلام کرد. منتقدان معتقد هستند، اقداماتی که مسئولان برلین در پیش گرفتند، ناقص حقوق مندرج در قانون اساسی، حق آزادی و نظاهرات است. حماس یا حزب‌الله هنوز واکنشی به این اقدام آلمان نداشته‌اند.

AFP

سیگنال قوی برای بازآرندگی در مقابل هرگونه عامل متخاصم در منطقه باشد.» در همین حال سنکتام، فرماندهی آمریکا در غرب آسیا نیز اعلام کرد: «جنگنده‌های اف-۱۵ سری E آمریکا برای تقویت موضع آمریکا در منطقه به خاورمیانه رسیده‌اند.»

نگرانی در عین حمایت!

در حالی جو بایدن قول حمایت بی‌قید و شرط از رژیم صهیونیستی را که برای حمله زمینی قریب‌الوقوع به نوار غزه آماده می‌شود، داده است که دولت او نگران است کابینه نتانیاها برای پیامدهای تهاجم گسترده‌ای که ممکن است در هر لحظه رخ دهد، آماده نباشد. در این راستا،

همچنین حضور ناو هوایمابیر دیگر ایالات متحده به نام جرالد فورد در حال حاضر در دریای مدیترانه قابل توجه است. استقرار ناو هوایمابیر آیزنهاور مدت‌ها بود که در دستور کار قرار داشت و پاسخی مستقیم به درگیری کنونی در خاورمیانه نیست. فرماندهی این ناوگروه نیز گفت: حضور این ناو بی‌شک باعث تقویت روابط با متحدان و شرکای آمریکا می‌شود. لوید استین، وزیر دفاع آمریکا نیز گفته که به ناوگروه جرالد فورد دستور داده تا آماده کمک به تل‌آویو باشد و پیراهمیت استراتژیکی حضور دو ناوگروه مذکور در منطقه تأکید کرده است. «استقرار این دومین ناوگروه در مدیترانه می‌تواند یک

دولت باجلی رهبر حزب حرکت ملی طی سخنانی با حمایت از موضع اردوغان در خصوص جنگ غزه گفت: «راه‌حل این بحران، تشکیل دولت فلسطینی و ایجاد دو دولت است. سازمان ملل باید بلافاصله وارد شده و این جنایت بشری را خاتمه دهد. ما از رویکرد اردوغان در این خصوص حمایت می‌کنیم زیرا باید محتاطانه و با عقل سلیم حرکت کرد.»

واکنش‌های رسانه‌ای

در فضای رسانه‌ای ترکیه نیز شاهد چنین طبعی از موضع‌گیری درباره جنگ غزه هستیم طوری که برخی تحلیلگران در کنار مردم غزه هستند و خواهان حمایت بیشتر از مواضع فلسطین و برخی تحلیلگران با ذکر دلایلی، خواستار همراهی آنکارا با تل‌آویو هستند. احمد هاگان ستون‌نویس نشریه حریت در این خصوص نوشت: «اسرائیل برای کشتن غیرنظامیان در غزه چنین ترحمی دارد: اینها تروریست هستند، اینها داعشی هستند، اینها انسان نیستند. اسرائیل که به آمریکا پشت گرم است برای کشتار در غزه نیازی به ترحمی پیچیده‌تر نمی‌بیند، اما به طور کلی تا زمانی که این ترحم وجود دارد نمی‌توانیم شاهد ایجاد آرامش در منطقه باشیم و باید به این طرز فکرها خاتمه داد تا صلح به منطقه بازگردد.» عبدالقادر سلوی یکی از تحلیلگران مشهور ترکیه و نزدیک به حزب حاکم نیز در درجه توطئه به ماجرا نگاه کرده و در این خصوص نوشته است: «سازمان اطلاعاتی مصر ۳ روز پیش از عملیات به مقامات اسرائیل هشدار داده بود اما توجهی نکردند. نتانیاها بلافاصله بعد از شروع جنگ گفت که خاورمیانه را تغییر خواهیم داد. آمریکا حمایت بدون قید و شرط خود را از اسرائیل اعلام کرد. گفته می‌شود این واقعه، ۱۱ سپتامبر اسرائیل بود. برخی نیز می‌گویند مانند ماجرای پرتل هاریس است که ژاپنی‌ها به آمریکاها حمله کردند. هر دو رویداد، دو مشخصه داشتند: گفته شد که سرویس‌های اطلاعاتی در

خواب بودند و غافلگیر شدند و دوم اینکه واکنش به هر دو، دنیا را تغییر داد. بعد از آن نیز مشخص شد که در پس هر دو رویداد، نقشه‌هایی طراحی شده بود.» او در پایان تأکید کرده است: «رویکرد اسرائیل در بمباران مناطق مسکونی را بی‌نتیجه می‌دانم و معتقدم سلاح ایمان در نهایت پیروز خواهد شد.» با این حال بین رسانه‌های دولت ترکیه نیز بودند، رسانه‌های مخالف دولتی که در جهت زیر سؤال بردن اقدامات دولت رجب طیب اردوغان، مردم فلسطین را نادیده گرفتند و بدون توجه به وضعیت حقوق بشری که در غزه وجود دارد، مدعی شدند، اردوغان نباید در مسأله فلسطین دخالت کند. یکی از کسانی که در چنین مسیری گام برداشت، اوغور دوندار بود؛ ستون‌نویس نشریه سوزجو که مهم‌ترین و بزرگ‌ترین نشریه مخالف حزب حاکم است. او در یادداشتی با اشاره به جنگ‌های مصطفی کمال آتاتورک در شام (لبنان، سوریه و فلسطین) و لزوم دور بودن از منطقه خاورمیانه نوشته است: «آتاتورک دوبار به مأموریت شام رفت، یکی در سن ۲۴ سالگی که افسری جوان بود و یکی در سن ۳۶ سالگی که سرهنگی پخته شده بود. بعد از آن متوجه شد که این منطقه برای ترکیه همچون باتلاق است که نباید وارد آن شد. امروز نیز می‌توان چنین گفت: «هر اندازه که فلورانس ایتالیا به ترکیه مربوط می‌شود، قدس نیز به ما مربوط می‌شود.»

جمع بندی

نگاهی به مواضع ذکر شده در بالا از سوی احزاب سیاسی و تحلیلگران نشان می‌دهد که در خصوص مسأله فلسطین طبعی از رویکردها از حمایت تمام‌قد و قطع رابطه با رژیم صهیونیستی تا تسویه حساب با فلسطین به دلیل حمایت از آرامنه و قیبرس وجود دارد که البته فصل مشترک اکثر آنها، تأکید بر ایجاد دولت فلسطینی برای پایان دادن به این موضوع به صورت ریشه‌ای و آسیب نرسیدن به غیرنظامیان است.

طراحان جهان

طرح: مو قاسم

طرح: سیون رگیس

طرح: محمد رفائی

طرح: عماد حجاج